

SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI EGYETEM DOKTORI ISKOLA

HOLLYWOOD A DOBOZBAN

**AZ ANTIHŐS KARAKTEREK SIKERE A QUALITY TV SOROZATAIBAN
A 2000-ES ÉVEKTŐL NAPJAINKIG**

TÉZISEK

FAZEKAS CSABA

2021

TÉMAVEZETŐ: SCHULZE ÉVA, EGYETEMI MAGÁNTANÁR

TÉZISEK

Disszertációm kiindulópontja annak a jelenségnek a vizsgálata, ahogy az elmúlt két évtized hollywood-i tévésorozatai egyre népszerűbbé és kritikailag egyre elismertebbé váltak. Ezen belül a dolgozat arra fókuszál, mi a magyarázata annak, hogy a legkomplexebb, legnépszerűbb szériák nagy részének antihősök a főszereplői. Arra keresek választ, milyen narratív eszközökkel élnek az alkotók, hogy a sorozat előrehaladtával a nézők egyre nagyobb készletet érezzenek arra, hogy részesei legyenek ezeknek, a morális ítéleteikkel szembenő antihős történeteknek.

A dolgozat első részének hipotézise, hogy a sorozatipar narratív fejlődését és az egyre komplexebb tartalmak készítését a televíziós technológia és az intézményrendszer változása nyomán létrejövő konkurenciaharc kényszerítette ki. Ennek nyomán megállapítom, hogy az intézményi keretek változása mellett a nagy földi és az újonnan megjelenő kábelcsatornák a játékfilm felől érkező forgatókönyvíróknak és rendezőknek szabadkezet adva, egyre komplexebb tartalmakkal hódítottak meg egy szélesebb és differenciáltabb nézői réteget.

A folytatásban a fenti folyamatok nyomán kialakult „quality tv” jelenségét értelmezem, több tanulmány elemzésének segítségével. Következtetésem, hogy a quality tv nem irányzat vagy műfaj, hanem egyfajta- ahogy a neve is jelzi- minőség, ami a komplexebb forma és az aktív figyelemre nyitott közönségtípus folyamatos egymásra hatása hoz létre, aminek majd tartalmi összetevőit a flexi-narratíva és a narratív komplexitás fogalmait vizsgálva fejtem ki.

Ezután a dolgozat fő tézise kerül kifejtésre, miszerint a quality tv egyik legfontosabb újítása a komplex, változatos karakterű antihősök megalkotása. Ennek alátámasztására első lépésben megvizsgálom az antihős hagyományos, irodalmi fogalmának hátterét, majd azt, milyen más jelentéstartalmakkal ruházták ezt fel a televíziós sorozatok. Állításom az, hogy az antihősök nem lehetnének sikeresek, amennyiben a történeteikre nem lenne fogadókészség a közönség részéről, aminek magyarázata a különböző kognitív és narratív összetevőkben rejlik, melyeket filmelméleti és pszichológiai elemzések felhasználásával kívánok alátámasztani.

Ezt követően már konkrét esettanulmányokon keresztül igyekszem választ adni a magával ragadó antihősök sikerére, a mára már klasszikussá vált sorozatok elemzéseivel, miközben vizsgálom az adott szereplő személyiségét, a történetben elfoglalt helyét, kapcsolatát a többi

karakterrel, illetve azt, hogy mindezeket milyen komplex módokon ábrázolják az alkotók és hogyan hathat mindez a befogadóra.

A konkrét sorozatok elemzése azt a hipotézist is felveti, miszerint az antihősök leginkább férfi karakterek, ezért az antihős melletti női karakterek szerepét is vizsgálom. Következtetésem szerint a vizsgált időszakban a női karakterek főleg a prime time sorozatok sztereotíp nőalakjaiként kaptak szerepet, míg a komplexebb nőalakok leginkább a quality tv antihősei mellett jelentek meg és csak idővel léphettek előtérbe és kaphattak a férfi karakterek komplexitásával egyenrangú, saját történeteket.

A dolgozat utolsó fejezetének állítása, hogy az európai, ezen belül is főleg a skandináv stílus hatással van az amerikai sorozat készítőkre, ugyanúgy, ahogy természetesen az amerikai sorozatipar, a játékfilmhez hasonlóan nagymértékben meghatározza az európai trendeket is.

Disszertációm végén megállapítható, hogy a quality tv jelensége forradalmian hatott a fikciós tartalomfogyasztás szokásaira és egy új, addig nem látott komplexitást hozott a televíziós sorozat műfajában, amin belül kiemelkedő jelentőségre és sikerre tettek szert az antihős narratívák arra különös kettősségre építve, ami a karakterek abnormális immoralitása és a nézők morális normái között feszül. Az aktuális kritikai visszhangokat vizsgálva az látszik, hogy ez a karaktertípus mára talán kisebb érdeklődésre tart számot a nézők körében, míg meglátásom szerint ez a dominancia vesztés csak látszólagos, mivel az ok inkább a sorozatok egyre nagyobb áradata, melyben már nehezebb konkrét trendeket elkülöníteni. A szakértők, a 2015-től tartó időszakot a „Peak TV” korszakának kezdték nevezni, mely szerint a sorozattartalmak gyártása hamarosan eléri a lehetséges csúcst (*peak*) és túlkínálat áll be. Értelmezésem szerint a nézők számára ez kedvező is lehet, tekintve, hogy az ezzel járó konkurencia ismét újabb, minőségi sorozatok megjelenéséhez vezethet.